

CENA 100 MK.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

PRENUMERATA WYNOŚĆ

• Kalisz miesięcznie 2000 Mk.
Z odnośnikiem do domu 2500 Mk.
Na prowincji z przesyłką
pocztową 3000 Mk.
Zagranicą 6000 Mk.
Cena pojed. egzemplarza 100 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ

Za 1 wiersz kon. lub jego miejsce
na str. 1, 2, 3. m. 400, w tekście m. 300
Nekrologi 400 z k. zwyczajnie 200 mk
Adres Redakcji i Administracji
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. 76 91
Otwarte od 9-12 i od 2-6 po poł.

№ 295 (7334).

Piątek dnia, 29 Grudnia 1922 r.

Rok XXX

OD REDAKCJI.

Od 1 stycznia 1923 roku rozpoczniemy w feljtonie „Gazety Kaliskiej” druk większej pracy tłumaczonej z rosyjskiego p. t.

„POGROM KALISZA W r. 1914” PODŁUG ZEZNAŃ NAOCZNYCH ŚWIADKÓW.

Jedyny ten opis oparty na zeznaniach 95 osób, które były badane pod przysięgą, wydany został w r. 1916 przez Nadzwyczajną Komisję Śledczą pod przewodnictwem Senatora Kriwcowa i doręczony w tłumaczeniach na język angielski i francuski rządowi Ententy. Opis ten zawiera wiele szczegółów nieznanymi szerszemu ogółowi i z tego powodu winien zainteresować wszystkich mieszkańców dawnych i obecnych naszego miasta. 3410

Dr. P. KLINGER

SPECJALISTA

chorób wenerycznych i skórnych
(analizy krwi na syfilis) 1402

przyjmuje codziennie: od 9-10 i od 4-7,
w niedziele i święta od 11-1 Towarowa 3, I p.

Pianino

3392

29 grudnia r. b. o godzinie 1-ej w południe
w lokalu Tow. Wioślarskiego będzie sprze-
dane drogą przetargu.

Obejrzeć można każdodziennie od godziny
12 do 4 po południu w lokalu Towarzystwa.

KLINIKA CHIRURGICZNA

Dr. Parczewskiego w Poznaniu

Mickiewicza № 22.

Przy klinice pod kierownictwem specjalisty: zakład Röntgena, Diatermia, lampa kwarcowa,
(sztuczne górskie słońce), masaż wibracyjny, elektryzacja i t. d. Ceny umiarkowane. 3140

Doktor

S. WAŁCHOWICZOWA

ALEJA JÓZEFINY 13, FRONT, II PIĘTRO

Choroby wewnętrzne i dziecięce.
ANALIZY moczu, kału, płwocin, soku
żołądkowego i krwi (na syfilis i inne.)

Przyjmuje od 9-11 i od 4-6 po poł.

Najwyższa Rada Wolnomular- stwa apoteozuje Mussoliniego

RZYM. Najwyższa Rada wolnomularstwa włoskiego obrządku szkockiego jednomyślnie przyjęła następującą uchwałę: Wolnomularstwo pochwała bez zastrzeżeń wszystkie akty, dokonane dotychczas przez rząd faszystowski, pod przewodnictwem wszystkich dobrych Włochów, a zwłaszcza wolnomularzy, skupić się przy boku narodowego rządu, podtrzymującego skutecznie za pomocą dyscypliny swoją akcję, bezpośrednio zmierzającą do zapewnienia pokoju, ładu wewnętrznego pomyślności i wielkości Ojczyzny.

Faszystowska dyktatura we Włoszech rozwija terror

WIEN. Nadchodzą wiadomości z Włoch stwierdzające, że terror faszyzmu przybiera zastraszające rozmiary. Komisarz dla spraw kolejowych Tonne rozpoczął zastosowanie swego radykalnego programu reform.

Pierwszym krokiem było usunięcie 60000 robotników i urzędników kolejowych. Jednocześnie wszystkie najważniejsze prelektury powierzono faszystom przy usunięciu poprzednich prelektów, należących do grup liberalnych lub bez też demokratycznych. Wzburzenie wśród opinii wzrasta z każdym dniem.

Zupełny brak wiadomości z Turynu i innych miast, w których wybuchły ostatnie rozruchy anty faszystowskie, pozwala na przypuszczenie że spokój w państwie włoskim jest tylko pozorny.

Plan eksploatacji lewego brzegu Renu

PARYŻ. Według informacji na Quai d'Orsay z udziałem Poincarégo, Barthou, zainteresowanych ministrów oraz rzeczoznawców, szczegółowo badano sprawę zastawów niemieckich. Według tychże informacji, rząd francuski kończy opracowywanie szczegółowego planu eksploatacji lewego brzegu Renu, przy czym plan

ten miałby być uzupełniony przeprowadzeniem granicy celnej pomiędzy Nadrenją i okręgiem „Ruhry, z jednej strony, Rzeszą z drugiej strony, Rząd francuski przywiązuje wielką wagę do tego, ażeby cały ten plan nosił na sobie wyraźny charakter jedynie sekwestru źródeł dochodów, jako zastawów produkcyjnych, w żadnym zaś razie, aby nie miał charakteru ekspedycji wojskowej, zmierzającej do aneksji terytorjalnej. Według przewidzianego planu interwencja zbrojna miałaby wchodzić w rachubę jedynie w rozmiarach, niezbędnie koniecznych dla zabezpieczenia funkcjonariuszy francuskich, pełniących służbę celną lub kontrolę nad zaskarżeniami niemieckimi dobrami państwowymi

Trzęsienie ziemi

LONDYN. Według wiadomości z Wellingtonu wczoraj po południu dało się odczuć z Nowej Zelandji trzęsienie ziemi, które trwało chwilę.

Tajne organizacje w Niemczech

BERLIN. Jak donosi przywódca policji w Altonie, rozwiązano tam tajne zebranie, jakie obradowało w pewnym kantorze fabrycznym na przedmieściu. W zebraniu uczestniczyło 23 osób, z zawodu kupców, urzędników bankowych, studentów, nauczycieli i urzędników celnych, wszyscy oni jednak są byłymi oficerami. Przy rewizji skonfiskowano pewną ilość amunicji, przybory wojskowe dla piechoty oraz sygnały świetlne. Uczestników zebrania aresztowano i odstawiono do więzienia. U członków tejże tajnej organizacji, zamieszkałych w Hamburgu, znaleziono duże zapasy broni, granatów ręcznych oraz innych materiałów wojennych.

Aresztowanie

WARSZAWA. „Ekspress Poranny”. Na mocy decyzji komisarzy rządu na m. stoł. Warszawę internowano następujące osoby: Radnego miasta Aleksandra Barczewskiego, b. oficera Teodora Krumickiego, Tadeusza Tiza, Romana Pintara, Jaksa Bykowskiego i Stanisława Malickiego. Osoby te, jak np. p. Jaksa Bykowski po-

TELEGRAMY.

Tajemnicze transporty broni z Berlina na Wschód

KATOWICE. Nadchodzą tu coraz groźniejsze wiadomości w związku z ruchem faszystowskim w Niemczech, którego wyrazem było zbrojne wkroczenie oddziałów bawarskiego lejtnanta Rossbacha na Górny Śląsk niemiecki.

Faszyzm, którego ośrodek stanowią nacjonal-socjaliści bawarscy, opanowuje całe Prusy. Jak donoszą z Berlina, faszyzm przenika coraz potężniej do szeregów Reichswehry. Cały szereg członków organizacji faszystowskich należy jednocześnie do Reichswehry w charakterze regularnych oficerów. Tem się tłumaczy, że faszystowskie organizacje rozporządzają coraz większą ilością broni.

W ciągu ostatnich tygodni wykryto i zatrzymano w Berlinie 10 wielkich transportów broni i amunicji, przeznaczonych dla faszystowskich organizacji. Obok wszelkiej broni nie wyłączając karabinów maszynowych, transporty zawierały wielkie ilości amunicji. Transporty przeznaczone były częściowo „dla niektórych sąsiednich państw na wschodzie”, częściowo zaś dla Górnego Śląska i innych części Niemiec.

siadający broń w ilościach niedozwolonych, bądź też należały do organizacji, których działalność była wymierzona przeciwko państwu. Poza tem aresztowano 3 osoby za działalność w duchu komunistycznym.

P. Minister Jastrzębski

WARSZAWA 28. W czasie świąt rozeszła się w kołach politycznych wiadomość o ustąpieniu p. Ministra Skarbu Jastrzębskiego.

W sprawie tej dzisiaj w południe P. A. donosi:

Wiadomość podana w jednym z dzienników o dymisji p. Ministra Skarbu Jastrzębskiego jest nieprawdziwa. P. Minister Skarbu urzęduje i przygotowuje ekspozycje skarbowe, które wygłoszone będą w Sejmie, jako uzupełnienie ekspozycji p. Prezesa Rady Ministrów.

Nagły wylew Wisły

WARSZAWA 28. Koryto Wisły rano jeszcze czyste i spokojne nagle około godz. 7-ej pokryło się gęstą krą.

Poziom podnosi się z każdą chwilą, tak, że o godz. 12 jest zagrożona stacja kolejki Jabłonna—Karczew i cały brzeg warszawski przy moście Kierbedzia.

To nagłe wezbranie Wisły wywołało panikę wśród mieszkańców nadbrzeżnych okolic, zwłaszcza, że gęsta kra grozi ruiną ich domostwom.

Taki sam los może spotkać stację kolejki Wawerskiej.

Wszystkie nadbrzeżne łąki w okolicy Warszawy stoja już pod wodą.

Podnoszenie się poziomu Wisły można zaobserwować stojąc na brzegu.

Powodem wylewu jest nagłe puszczanie lodów w górnych dopływach Wisły.

Spienione fale Wisły zalewają już stację „Most” i występują na brzeg warszawski.

Oflary premiera gen. Sikorskiego na gwiazdkę

WARSZAWA. Prezes Rady ministrów Władysław Sikorski ofiarował na gwiazdkę dla sierot 1 milion marek, która to suma rozdzielona została w następujący sposób: Dom rodziny imienia Tadeusza Kościuszki w Krakowie otrzymał 200.000 mk.; rodzina sierocą obrońców m. Lwowa 200.000 mk.; ognisko św. Marji w Warszawie 200.000 mk.; „Charytas” związek towarzyszy dobroczynności w Poznaniu i bursy im. Serca Jezusowego w Wilnie po 200.000 mk.

Hojna ofiara na oświatę wśród dorosłych

WARSZAWA. 28. P. Marja Hadzińska przekazała instytutowi oświaty i kultury im. Staszica cztery miliony marek na fundusz (wieczysty) imienia Jerzego i Henryka Roguskich.

Zakłady Elektryczne

Vertex

Warszawa, Marszałkowska Nr. 98

Encyklika Ojca Świętego

RZYM. Ojciec św. wydał encyklikę, w której zaznacza że narody nie odnalazły prawdziwego pokoju i nie znalazły tego spokoju, którego tak bardzo potrzebują. Stan ten pogarsza niepowodzenie, jakie towarzyszy wszelkim usiłowaniom zaspokojenia pokojowych aspiracji narodów. Walki klas, walki partyjne osłabiają siły żywotne, zmniejszają dobrobyt publiczny i prywatny. Ojciec św. wyłącza dalej wszelkie zła, wywołane podobną sytuacją i ubolewa, nad krzywdą, jaka się dzieje Kościołowi, oraz nad lekceważeniem obowiązków chrześcijańskich. Dalej Ojciec św. podkreśla konieczność uspokojenia umysłów i nawołuje do bratania się w wierze, do prawdziwego pokoju, pokoju w Chrystusie. Ojciec św. wyraża zadowolenie z powodu nawiązania przyjaznych stosunków pomiędzy poszczególnymi narodami, żałuje jednak, że Włochy pod tym względem nie stanęły na wysokości zadania. Ojciec św. kończy swą encyklikę powtórzeniem niektórych oświadczeń swych poprzedników na tronie papieskim.

Kupujcie 8%
Pożyczkę złotą!

W ciągu wojny aż do zimy 1915 roku zajmował pułk. Sikorski stanowisko szefa tego departamentu — niezmiernie trudne — bo z jednej strony ekspozycja wobec władz austriackich, które w pierwszej linii jego uważały za odpowiedzialnego za stan legionów — a z drugiej strony ciążyła na nim moralna odpowiedzialność wobec społeczeństwa i legionistów za stan sprawy legionowej. Z tego okresu datują się nieporozumienia między pułk. Sikorskim — a ówczesnym brygadjerem Piłsudskim — nieporozumienia, które dopiero po wskrzeszeniu niepodległości Polski zostały w zupełności usunięte.

Z końcem 1915 r., a początkiem 1916 roku przejściowo obejmuje Sikorski dowództwo 3-go pułku piechoty legionowej. Obejmuje je w momencie najzaciętszych walk tego pułku na Wołyniu, na wschód od Kowla, nad Styrem.

Z czasów pracy w związkach strzeleckich uchodził Sikorski za najlepszego znawcę taktyki wojennej — należał nawet do najwyższej komisji egzaminacyjnej dla oficerów strzeleckich — wspólnie z Piłsudskim i Sosnkowskim. — Pierwszy jego występ w roli oficera frontowego i dowódcy pułku wypadł — nadspodziewanie dobrze. Sikorski w praktyce potwierdził i usprawiedliwił wysokie o nim, jako o taktyku, mniemanie.

W roku 1916 w związku z wypadkami, związanymi z aktem 5 listopada, Sikorski, wraca na stanowisko poprzednie i organizuje zaciąg ochotników do legionów, mając do przezwyciężenia wobec Niemców tę samą trudność, z jakimi walczył poprzednio wobec Austriaków.

Po kryzysie wywołanym aresztowaniem Piłsudskiego i odmową przysięgi, wraz z tą częścią legionów — którą stanowili obywatele austriaccy, udaje się do Przemyśla.

W Przemyślu rozstrzygnąć miały się losy tej

resztki. Jedni, zwolennicy Piłsudskiego, zniechęceni aresztowaniem brygadiera i żądaniem przysięgi przez Niemców, głosili hasło, że należy legiony rozwiązać. Aby nie dać Austriakom powodu do represji przez wywoływanie buntów lub zimy wioły każdy żołnierz i oficer z osobna służbowo prosił o przeniesienie go do armii austriackiej, względnie zwolnienie. Sikorski zajął stanowisko inne. Uważał on, że należy utrzymać formację legionową, jako jedyną polską grupę w morzu armii państw centralnych, by zachować ludzi, których może kiedyś będzie potrzeba.

W koszarach przemyskich rozegrał się przedostatni akt, tragedji legionowej. W gronie oficerów zasiadł generał austriacki, specjalnie delegowany do przeprowadzenia „sanacji” w legionach. Kompanja po kompanji, batalion po batalionie, pułk po pułku, po jednym, żołnierze i oficerowie, defilują przed austriacką ekscelencją i na zapytanie: „Czy chcecie służyć dalej w legionach, czy też w regularnych oddziałach armii austriackiej?” — padaty odpowiedzi: od wszystkich z 1 brygady: „w armii austriackiej” a od wszystkich z brygady 2 i 3 „w legionach”!

Pierwszy poszedł na poniewierkę do kadry austriackiej — później na front włoski. Połowa zmarniała i trupami ścierała pobojowiska frontu austro-włoskiego. Niektórzy ratowali się ucieczką na terytorjum Kongresówki, a później do Rosji.

Drudzy poszli na front na Bukowinę — w okolicy Czerńowiec, Rarańczy — pamiętne z pierwszych walk 1914 i 1915 roku i z szarzy Wasowicza.

Sikorski pozostał w Bolechowie matem miasteczku w okolicy Stanisławowa, gdzie stały wszystkie kadry frontowych oddziałów legionowych. Objął nad nimi dowództwo. Było to późną jesienią i zimą 1917 roku. W Brześciu toczyły się rokowania austro-niemiecko-bolszewickie.

D. C. N.)

General Sikorski.

Wspomnienia legionisty.

General Sikorski karierę swą wojskową rozpoczął w legionach. Do wybuchu wojny w r. 1914 zajmował stanowisko inżyniera w byłem Namiestnictwie galicyjskim we Lwowie i brał żywy udział w „robocie” strzeleckiej i w innych związkach niepodległościowych.

Jako osobistość o wybitnych zdolnościach organizacyjnych zajął kierownicze stanowisko w departamencie wojskowym Naczelnego Komitetu narodowego i prawie od samego początku prowadził organizację legionów. Kierował zaciągiem, administracją i propagandą legionową. Za jego inicjatywą powstały pierwsze fachowo-wojskowe szkoły i kursy legionowe, które dały legionom i przyszłej armii polskiej pierwsze kadry oficerskie. Ołbrzymie zasługi poniósł ówczesny pułkownik Sikorski koło należytego wyekwipowania i wyposażenia legionowych oddziałów. Jemu przypadło w udziale niewdzięczne zadanie „wydzieranie z gardła” niezbyt przychylnie wobec legionów usposobionym austriakom każdego szczegółu ekwipunku i uzbrojenia dla oddziałów legionowych. Dopiero po objęciu departamentu wojskowego przez pułk. Sikorskiego, wychodzące w pole oddziały, otrzymywały zamiast — jak to miało miejsce przy pierwszych strzeleckich oddziałach — przestarzałej, współczesną broń i ekwipunek — nie musiały na swoją rękę troszczyć się o żywność, ale otrzymywały ją z austriackich punktów prowiantowych — znalazły się pieniądze na żołd i oficerowie otrzymali pierwsze pobory.

Urządze Gospodyń
KUNEROL

najlepszy tłuszcz roślinny ukazał się znowu w sprzedaży.

Przedstawicielstwo: Sp. Akc.
LAMBERT & KRYSIAK, WARSZAWA, NIECAŁA 8.

Dla dogodności klientów zaopatrzyłem swój skład na sezon zimowy w najlepsze gatunki różnego rodzaju futra

FUTRA

2752 męskie i damskie.

Przyjmuję wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące, oraz reperacje. — Robię zmiany, kupuję różne skóry surowe oraz używane futra. — Płacę najwyższe ceny.

Firma egzystuje z poważaniem Józef Bigeleisen, od roku 1894. Browarna 3, oficyna, II p. Tel. 159

SKŁAD FUTER i Konfekcji Futrzanej

H. ADLERA

w KALISZU, Wiejska 5

poleca na sezon zimowy wielki wybór różnego rodzaju futra, spody, skórki i t. p.

gotowe palta damskie i męskie

KUPUJE stare futra, wszelkie surowe skóry i płacę najwyższe ceny.

PRZYJMUJE futra w zamiany, wszelkie obstalunki oraz reperacje które wykonuję w najmodniejszych fasonach

Szal futrzany

ciemno-brązowy, 3 łokcie długości **zgubiono** 19. XII przy ul. Asnyka. Uczciwy znalazca otrzyma wynagrodzenie od p. Antoniny Inglik, Polna 13. 3409

Od dnia 1 kwietnia 1923 roku potrzebny **kowal** maszynista, obeznany z reperaturą maszyn rolniczych i kuciem koni **borowy** znający się na zakładaniu szkółek. Tylko najlepsze rekomendacje uwzględnione będą. Oferty proszę składać w adm. Gaz. Kal. 3408

Zginął paszport wydany przez magistrat miasta Kalisza na imię Haima Idy Adlera oraz Karta powołania wydana przez PKU. w Kaliszu na także samo imię rocznik 1897. 3398

Zarobek pewny!! zapewnić sobie może każdy przez przyjęcie zastępowo-pracy pisemnej i t. p. w godzinach wolnych u siebie w domu. Informacje za nadesłaniem mk. 200 w znaczkach pocztowych. Oferty pod № 143 do Administracji „Przeglądu Gospodarczego” Dział ogłoszeń i reklam **W TORUNIU.** 3365

Ból głowy, migrenę, neuralgię usuwają powszechnie znane proszki z „kogutkiem” „**Migreno Nervosin**”. Zadać w aptekach i składach aptecznych proszków z „Kogutkiem”. 1919

Zginął paszport wydany przez magistrat miasta Kalisza na imię Antoniego Staneckiego oraz **paszport francuski** wydany przez władze francuskie w Chauny Aisne, **karta urlopową** wydana tamże przez właściciela Henryka Brynona. 3407

Zginęła karta bezterminowego urlopu wydana przez 63 pułk [w Toruniu na imię Mikołaja Janowskiego, rocz. 1903. 3413

Zginęła karta powołania wydana przez PKU. w Kaliszu na imię Marcina Maciejewskiego, rocznik 1891. 3411

Zginęła karta demobilizacyjna na imię Walerjana Kubickiego rocznik 1900 wydana przez PKU. w Kaliszu. 3412

ŁADNIE

DRUKARNIA „GAZETY KALISKIEJ”
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ.

Wykonuje szybko i dokładnie wszelkie roboty wchodzące w zakres sztuki graficznej. Dziela, broszury, książki handlowe i biurowe, formularza, druki dla p. pisarzy gminnych, afisze, klepsydry, zaproszenia ślubne oraz wszystkie inne druki. — Kompletnie nowy asortyment — — cennik najnowszych kraj. — Własna introligatornia. — —

IDOKŁADNIE

Najstarsza drukarnia w Kaliszu.

Największy zakład graficzny w ziemi Kaliskiej

Maszyny parowe i elektryczne

Maszyny zeoskiskie Stereotypownia